

KUZEY AMERİKA KÜRESELLEŞME KARŞITI HAREKETİ'NİN GÜNÜMÜZDEKİ DURUMU

*Blair Taylor**

Seattle'da 1999 yılındaki Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ)'ne karşı yapılan protestodan bu yana Kuzey Amerika'da Sol yeniden canlandı. Özgür bir toplum projesi ile ilgili yeni olanaklar ve sorunlarla yüz yüze geldi. Katılımın genişliği, hareketin boyutu ve bu yeniden dirilmenin gündemi yakalaması, bir çok Sol görüşlü insanın hareketin doğrultusu konusunda sorular sormaya başlamasına yol açtı. Daha önce bu sorular, bunları gündeme getirecek bir hareketin kendi ayakları üzerinde duramayacağı düşünülüyordu için ihmal edilmiş ya da göz ardı edilmişlerdi. Bu kısa makalede, Kuzey Amerikalı anti-kapitalist radikallerin edindikleri bazı dersler, şu anda gözden geçirmekte oldukları sorunlar ve kaygılar ana hatlarıyla ortaya konmaya çalışılacaktır.

Hareket, oldukça kısa bir süre içinde, yalnızca protestodan protestoya koşmakla değişimin kazanılamayacağını farkına vardı. "Seattle'da oyunun ortaya çıkarılması" güç sahiplerini tamamen hazırlıksız yakalamıştı ama her bir sonraki karşılaşmada onlar daha iyi hazırlandılar. Sokaklarda polislerle çarpışmak onların toplanmalarını bir yere kadar aksatabilir, fakat nihayetinde bu bir çeşit tepkisel hasar denetlemedir - yalnızca şimdiye kadar yapılanlardan bile daha yıkıcı olan şeyleri yapmalarını engelleme çabasıdır. Çoğu kez bariyerlerin arkasından, aynasızlarla onların tarzında savaşılacağı ve kazanılamayacağı gerçeği öğrenildi. Seattle'dan Washington DC'ye, Prag'a ve Genova'ya yolculuk edenler, küresel sorunları yaşanan yerde anlamak ve karşı koymak zorunda olduklarını anladılar. Ancak bu anlama, sokak protestosunun militan ve direnişçi ruhuyla genellikle bu protestolara karşı sorumlu bir alternatif olarak sunulan ılımlı ve reformist yerel toplum organizasyonları arasında görünen derin farklılıklardan dolayı sıklıkla hayal kırıklığına uğradı. Birçokları, yerel politikanın bu arenasından radikal eleştirinin nasıl öne çıkarılacağı ve şekillendirileceğinden pek emin değil. Sonuç bir

*Blair Taylor şu anda ABD'nin Kuzeybatı bölgesinde yaşayan Kuzey Amerikalı bir devrimcidir. Hiyerarşinin bütünsel bir eleştirisi, doğrudan demokrasiye bağlılık ve ikili güç stratejisi yönelimli tutarlı politik ilişkiler etrafında örgütlenen uzun dönemli devrimci bir konfederasyonun yaratılması projesinde yer almaktadır. Örgütlenmeyle uğraşmadığı zamanlarda kaykay yapmakta, müzik toplulukları *the November Group* ile müzik yapmakta ve Murray Bookchin, Russel Jacoby veya Ursula LeGuin gibi yazarları okumaktadır. **Temas kurmak için: blairfett@yahoo.com**

belirsizlik durumudur - bir tarafta reform diğer tarafta basitleştirici bir reddedişle karşılaşma.

Bu problemi çözecek bir girişim, radikal politik organizasyonlara katılmak veya böyle bir organizasyonu kurmak olabilir. Eğer sizi çeken bir seçenek yoksa, kendi organizasyonunuzu kurun! Özellikle bu hareketin politik tarzını ve kültürünü genelde belirlemiş olan anarşistler, kolektifler ve küçük dayanışma grubu (affinity group) modelleri dışındaki oluşumları araştırmaya başladılar. NEFAC (NorthEastern Federation of Anarcho-Communist [Kuzeydoğu Anarcho-Komünist Konfederasyonu]) bu girişimlerden biridir ve örgütlülük arzusu duyan birçok anarşist bulmakta başarılı olmuştur. NEFAC öncelikle sınıf ve kapitalizme odaklanırken, değişik politik vurgular yapan anti otoriter diğer örgütlenmeler de şekilleniyor. Irkçılığa odaklanan bir örgüt, toplumsal ekolojiden etkilenen ve her türlü hiyerarşiye ve doğrudan demokrasiye odaklanan başka bir örgüt de bunlara dahildir. Diğerleri, Kanada'daki OCAP (Ontario Coalition Against Poverty [Fakirliğe Karşı Ontario Koalisyonu]) gibi ideolojik olmayan fakat radikal doğrudan eylemlerle ev boşaltmalara karşı mücadele eden, sosyal hizmetleri savunan, göçmenlerin sınır dışı edilmelerine direnen, anarşist etkiler taşıyan örgütlenmelerden esinleniyorlar.

Örgütlenmeye yönelik bu eğilim, politik teoriye karşı yenilenen bir ilgiyle aynı zamanda ortaya çıktı. Seattle'dan bu yana üstadlarımız eylemcileri, neye karşı olduklarını bilmelerine rağmen ne için mücadele ettiklerini daha iyi tasvir edemedikleri için yerden yere vurdular. Alternatifler bulma araştırması, birçoklarının anarşist geleneğin iç yüzünü kavrama çabalarıyla birlikte, politikanın sofistikleşmesine yol açtı. Diğerleri, özerk Marksizm (Negri'nin "İmparatorluk"u yaygın), yeniden dirilen

kimlik politikaları ya da -belki Michael Albert'in Katılımcı Ekonomisi ile en iyi şekilde tanımlanan- *Z-Magazin* çevresi gibi değişik seçeneklere bakıyorlar. Marksistler bu kaymayı açıkça hissettiler. Umutsuzca sınıf ve parti temelinde bir sosyal değişikliğe yeniden destek kazanmak için anarşizmi araştırmaya ve vurgu yapmaya başladılar. İronik olan, onların anarşist çelişkilere ve anarşistlerin önemli fikirleri somut kazanımlara dönüştürmedeki başarısızlıklarına odaklanan eleştirilerin çoğunun doğru olmasıdır.

Görünen politik aykırılıkların ötesinde örgütlülük açısından Marksist'lerden öğrenecek çok şey var. Örneğin, dayanışma grupları, yüksek derecede kişisel güven gerektiren tehlikeli doğrudan eylemler için iyi modeller oluştururken şeffaflık ve yeni insanların katılımına açık olmak açısından zayıftırlar. Benzer bir şekilde, Direct Action Network (DAN [Doğrudan Eylem Ağı]) gibi Seattle N30

Sonuç olarak, kendiliğindenlik, gevşeklik ve birçok grubun "doğrudan eylem" takıntısı, devrimci bir örgütlenmenin gerektirdiği sürekli çaba, altyapı ve disiplini gölgeledi.

etkinliklerinin çoğunu örgütleyen gruplar, örgütlenme birliğinin temeli olarak tek bir taktik kullanılmasının sınırlandırıcı olduğunu keşfettiler. Taktikler en etkili biçimde örgütlerin daha geniş bakış açılarına ulaşmadaki uyumsuzlukları değiştirmeye -ki DAN'da eksik olan buydu- uygun olmalıdır. Sonuç olarak, kendiliğindenlik, gevşeklik ve birçok grubun "doğrudan eylem" takıntısı, devrimci bir örgütlenmenin gerektirdiği sürekli çaba, altyapı ve disiplini gölgeledi.

Bu durum büyük ölçüde "eylemci" geleneğin hakim olmasından kaynaklanmaktadır. Bu gelenek, ABD'deki devrimci geleneğin yerine geçmiştir. Bu sürecin oluşmasında özellikle 1930'lu, 50'li ve 60'lı yıllarda devletin daha devrimci gruplara karşı yasalar çıkarma ve bunları kriminalize etme çabalarının payı büyüktür. Bu eğilimler, çok görünür, erişilebilir

ve tek bir taktik biçimini (belki gazete satma dışında!) fetişleştirmeyen Marksist grupların tersine ne yazık ki genellikle politik olarak etkisizdir. Şimdi birçok anarşist, tutarlı politik örgütlerden yana olup, taktik ve kişisel ilişki-tabanlı örgütlemenin sınırlarını aşmaya çalışmaktadır.

Anarşist olmayan solcuların çoğu, bu hareketi populist seçim kazanımlarına dönüştürmeye çalıştı. Televizyon şahsiyetlerinden Michael Moore ve Ralph Nader'in bu hareketin radikal doğasını görmezden gelerek insanların enerjilerini reformist yollara kanalize etmeye çalıştılar. Medyanın öne çıkarmasına rağmen - Michael Moores için bu en çok satılan kitaptr-sokaklara dökülenler onların ne dediklerini dinleyenler değil. Çarpıcı olarak, küreselleşme karşıtı enerji üzerinden sermaye oluşturmaya çalışan Nader başkanlık kampanyası**, seçimi öngörülenden daha kötü kaybetti ve geriye neredeyse hiçbir şey bırakmadı. Peki sonuç ne? Sosyal değişiklikler için yukarıdan aşağıya stratejiler bir çıkmaz sokaktır. Eğer Nader destekçileri tepedeki insana oynamak yerine zamanlarını taban örgütlenmesine harcamış olsalardı, bugün hala bir seçenek olarak halkın önüne çıkabileceklerdi. Ancak, öyle değil.

Porto Allegre, hareketlerin kazanımlarını pekiştirmek için diğer geniş tabanlı sol bir girişimi temsil eder. O, kendinden önceki sürecin büyük çapta üstlenilmesiydi. Dünya solunun durumunu tartışmak için yaklaşık elli bin insan katıldı. Bölgedeki anarşistler, seçilmiş kişilerle

** 2000 yılı başkanlık seçimlerinde, Yeşil Parti Nader'i parti üyesi olmamasına ve Parti programını tümüyle benimsememesine karşın başkan adayı olarak destekledi. Sonuçta Yeşil Parti'nin kayıtlı ulusal parti olması için alt sınır olan yüzde beş oy alması beklenirken, yüzde üçün altında oy aldı (ç.n.).

sınırlı olan anlayışı protesto etmek için bir karşı zirve oluşturdular. Herşeye karşın yazılıp çizilenler sürecin umut vaat ettiğini gösteriyor. Porto Allegro'nun kendisi, neoliberalizme bir alternatifin neye benzeyebileceğinin ilginç bir örneğidir. Onların "katılımcı bütçeler" modeli halkın, görelilik olarak taban hareketi modasına uygun bir şekilde, ekonomik önceliklere karar vermesini kabul etmektedir. Gelecek yılki toplantıda yeni bir Enternasyonal kurulmaya çalışılacağı söyleniyor. Bu solculara stratejilerini ve vizyonlarını dünya çapında paylaşacakları, ilişki içinde bulunma ve çabayı daha geniş bir düzeyde koordine etme olanağı sağlayan paha biçilmez bir forum olacaktır. İkinci Enternasyonal'i bölen aynı politik tartışmaların ortaya çıktığını görmek ilginç olacaktır.

Fakat bu kez Marksizmin düşüşte Anarşizmin yükselişte olduğu bir zamanda.

2001 Yazı, Göteborg ve Genova'da gittikçe yükselen mücadeleyi gördü ve hareket hala ivme kazanıyor hissinin veriyordu. Bundan sonra sonbaharda, Amerika'daki 11

Eylül terörist saldırısı her şeyin gidişini değiştirdi. Küreselleşme karşıtı enerji hızla savaş karşıtı örgütlenmelere aktarıldı. İkisini tutarlı bir şekilde birbirine bağlamak için, "petrol için savaşa hayır" sloganı dışında çok az bir girişim yaratıldı. Saldırımın, başımızda görevde olan teröristler gibi korkutucu derecede köktenci olan terörist bir grup tarafından gerçekleştirilmiş görünmesi birçok insanın kafasını karıştırdı, çünkü saldırının nedenlerini anlamak ve suçu tayin etmek çok zordu. Hatta bazı gruplar milliyetçi koroya katıldılar. Halkın görüşü, önceden en azından neo-liberalizme karşı olmayı kabul ederken şimdi ortama uyararak bayrak sallayan yurtsever yığınlarla birlikte sıraya giriyorlar. Sorgulanmak istenen her şey Amerikalılığa aykırı olarak etiketlendi. Sivil hakları

11 Eylül'ün temsil ettiği tarihi dönüş, sonuçta Sol'un kendisini -işçi sınıfı soyutlamasına ve radikal öğrenciliğe geri dönüş olarak değil- özgürlük için tamamen küresel bir kuvvet olarak yeniden tanımlaması gerektiğini kanıtlamıştır.

budamak için "terörizme" karşı savaş adı altında yeni yasalar çıkarıldı ve radikaller de bu yasaların kapsamına dahil edildi. Kamuoyundaki eğilimin ve resmi politikanın korku verici, Orwell' laşan değişimi bir çok eylemcinin kafasını karıştırdı ve korkuttu. Tüm yaptıklarımız bir anda yok edilmiş gibiydi ve nereye yöneleceğimiz konusunda herhangi bir fikre sahip değildik.

Memnuniyetle ifade etmeliyim ki; bu durum yavaş yavaş yok olmaya başladı. Bush rejimi sürüp giderken, "küreselleşme karşıtı" hareket küresel insan hakları hareketi olarak kendini yeniden tanımlayıp yükseldi. Bizim adımıza öldürülen Filistinlileri, Kolombiyalıları, Afga-

nistanlıları ve Iraklıları desteklemek yeni amaçtı. Aynı sorular önceden olduğu gibi sorulmaya devam ediyor, ancak yeni bir bağlamda yanıtlar buluyorlar. Örgütsel projeler yerel çalışmalarla birlikte sürüyor ve bunlar dünyadaki son gelişmelerin yarattığı kargaşadan güçlü bir şekilde etkileniyorlar. 11 Eylül'ün temsil ettiği tarihi dönüş, sonuçta Sol'un kendisini -işçi sınıfı soyutlamasına ve radikal öğrenciliğe geri dönüş olarak değil- özgürlük için tamamen küresel bir kuvvet olarak yeniden tanımlaması gerektiğini kanıtlamıştır.

Haziran 2002

Çev: Emet Değirmenci

